

Gausdal Jeger og fiskerforening

Til: NVE 5091 Majorstua. 0301 Oslo
Adresse:
Kopi til: Styret Gausdal JFF

Sekretær GJFF: Johnny Stenshagen
Tlf. 99457797
Vår dato: 30.11.2023

Innspill til Søknad om konsesjons til videre drift av Follebu Bruk kraftverk, Gausdal kommune.

Sammendrag

GJFF har hatt oppsyn med fisketrappen og den regulerte elvestrekning fra 1980 tallet. Når det tas ut 7,5 m3 til kraftproduksjon og at fiskens vandring skal bli så gunstig som mulig, mener vi at det vil bli best i varetatt med å bruke vandringsvegen som er i funksjon i dag. Kartet sist i denne høringsuttalelsen henviser til hvor problemer, løsninger bør utføres.

Høy vannstand ingen negative konsekvenser. Fisken vandrer opp og ned uten problemer. På lavvannføring mener vi at dagens bruk av fisketrappa og bekken ned til Moavik virker. Når vannstanden er stor, går fisken forbi bekken (Merket 10) og opp hovedelva. Når vannstanden minker vil fisken som har gått forbi bekken (Merket 10) komme seg over terskel (Merke 6). Lavere vannstand fisken begynner å bruke bekken og kommer opp i fisketrappen. Oppvandring fungerer i dag. Selv på minstevannføring i fisketrappa og ikke vann i hovedelven vil fisken gå opp fra Moavika.

Nedvandring av smolt og gytefisk er ikke gunstig. Her må det gjøres tilpasninger og forbedringer for at dette skal bli tilfredsstillende. Gausdal jeger og fiskerforening (GJFF) Har satt opp våre synspunkt i denne høringsuttalelsen.

Nå tid.

Oppvandring av stor fisk.

Stor vannstand. Fisken vander opp fossen og forbi utgangen av bekken til fisketrappa (Merke 10) Ikke problem med oppvandringen på regulert strekning.

Middels vannstand. Noen fisker velger bekken til fisketrappa, noen fisker vandrer opp regulerte strekning, nok vann over terskel og fisken har ikke problemer å komme forbi regulert strekning og terskel.

Liten vannstand. Fisken velger bekken til fisketrappen. Om fisken går opp i regulert strekning på liten vannstand vil den snu og velge bekken til fisketrappen. Gausdal jeger og fiskerforening (GJFF) kontrollerer kulp nedenfor terskel (Merke 8) når vannstand synker og vann slutter å renne på regulert strekning. Ikke observert stor fisk i kulp eller på regulert strekning de seneste årene, det virker som at fisken velger bekken når vannstanden minker på regulert strekning. De som har begynt å vandre opp i regulert strekning har nok vann til å

komme over terskel. Observerer mye småfisk på regulert strekning, 0+, 1+ og 2+ under tørkeperioder.

Nedvandring av smolt og stor fisk.

Stor vannstand. Smolt og stor fisk velger hovedelva over terskel, ikke noe problem.

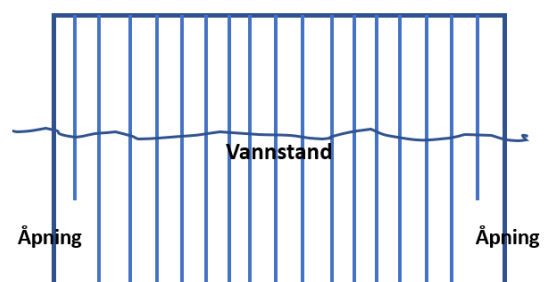
Middels vannstand. Når det går like mye vann inn i Veita som i hoved elva. Vanskelig å vurdere om fisken velger Veita eller hovedelva. Det blir registrert ved observasjoner og dykking om sommer, ettersommer smolt ansamlinger ved inntaksrist kraftstasjon (merke 3). Stor fisk observeres på høsten, oktober ved inntaksrist kraftstasjon (merke 3).

Liten vannstand. All nedvandring av smolt og stor fisk ender ved inntaksrist kraftstasjon (merke 3). GJFF har ikke noen formening om overlevelse av ned vandret smolt igjennom kraftstasjon. Stor fisk observert på høsten, største antall ca 40 stk for noen år tilbake. De senere år hvor vannstanden har vært liten etter gyting er det blitt observert noen nedvandrende gytefisker. Kontakt med eier av Follebu bruk og luke (Merke 3) er blitt åpnet. Stor fisk har da sluppet seg igjennom rist og overløp inne i mølla, utløp utover berget og ned i Moavika (Merke 5)

All fisk som vandrer opp bekken og inn i fisketrappa blir kontrollert / registrert av GJFF, sluppet videre i Veita (Merke 2), rapporterer til Fiskeforvalteren hos Fylkesmannen

Merke 1. Inntakسدemning til Veita

Her er det laget åpninger i grinda for at stor fisk kan vandre opp og ned når vannet renner inn i Veita. (Merke 1). Grinda har ca 10 cm åpning. På bunn av grinda er det tatt bort en spile ca 1 meter opp fra bunn på begge sider. Det vil si at det er en åpning på ca 20 cm og høyde på ca 1 meter. Disse 2 åpningene kan tette seg med brask, GJFF har rensert og ettersatt at det er fri åpning en gang iblant. Det bør være en kontroll / registrering på denne passasjen er fri for brask. Slik det virker i dag så er det ikke registrert at stor fisk fra fisketrappa ikke kommer igjennom.

Merke 2. Fisketrappa

GJFF har hatt kontroll på fisketrappa siden 80 tallet. Vi har god erfaring med at fisken kommer seg forbi regulert strekning når vannstanden er slik den er i dag. Fisken velger bekken og fisketrappen når vannet minker. I dag blir fisken registrert og kontrollert før den slippes i Veita. For GJFF er dette også en oppgave vi kan tenke oss å fortsette med. Rekrutering til foreningen og synliggjøring av en levende elv med stor ørret har vært populært for fiskeinteresserte i Gausdal.

Merke 3. Inntaksrist gammel kraftstasjon. (3.7 Akvatisk miljø, konsekvensvurdering)

Åpning av denne luken og slipp av utvandrende gytefisk bør ikke gjøres med denne metoden. Fisken får en tøff behandling med slipp igjennom dette overløpet. Overløp av vann renner ned i Moavika (Merke 5). Nedvandring av smolt og stor fisk bør gjøres ved overløp Veita (Merke 4).

Merke 4. Overløp fra veita

Her bør det lages et overløp som kan benyttes når det er behov for nedvandring for smolt og gytefisk. Denne nedvandringen kan stenges og åpnes når det er nødvendig. Kanal eller kulper for at nedvandringen blir skånsom. Vannet som her blir brukt kommer sammen med bekken ved (merke 10).

Merke 5. Utgang av overløp vann fra gammel kraftstasjon.

Som beskrevet under kapittel (Merke 3)

Merke 6. Terskel (2.2 Teknisk plan for det søkte alternativ, pkt. 2.2.2 Berørt elvestrekning)

Her går GJFF mot forslaget å bolte fast 100 X 100 mm bjelke. Vi mener når det er lite vann over terskel 3 til 5 cm så har fisken mulighet til å svømme opp over terskel. Om det blir satt opp en 100 X 100 mm bjelke vil den bare hindre fisken som kommer svømmende på lav vannstand og så skal forsere 100 X 100 mm bjelke.

I dag er det en nedsenkning i terskel (Merke 7) Det er også her terskel er lavest, ca 10 cm lavere en ved (Merke 6). Forslag fra GJFF. La terskel være som den er i dag med denne forbedringen. Lage en nedsenkning ved (Merke 6). Forslag 10 cm dyp og 100 cm bred. Da vil hoved strømmen komme ned i kulp (Merke 8). Det er her mesteparten av fisken kommer opp fra (Merke 9) veg middels lav og lav vannføring over terskel.

Merke 7. Fiske passasje i terskel. (2.2 Teknisk plan for det søkte alternativ, pkt. 2.2.2 Berørt elvestrekning)

Når vannføringen er lav, nesten ikke vann over terskel, 0 til 2 cm vil det være mulig for fisken å svømme opp i denne nedsenkningen.

Merke 8. Kulp nedenfor terskel. (2.2 Teknisk plan for det søkte alternativ, pkt. 2.2.2 Berørt elvestrekning)

Det er prøvd å plastre med kampesteiner nedenfor terskel, dette tiltaket holder bare noen flommer. For fisken har det vært en felle når fisk har sluppet seg over terskel og ned i kampesteinene. GJFF har ikke noen dokumentasjon på at fisk har gått seg fast og dødt. Slik det er i dag med kulp nedenfor terskel (bilde 1 i søknaden) så er det det beste for større fisk på vandring oppover og når den slipper seg ned etter gyting på god nok vannføring. For småfisken som blir observert så har den god nok vannsirkulasjon ved tørke (lekkasje fra elven ovenfor) og gode gjemme steder. Her er det observert mye småfisk.

Merke 9. Område i regulert strekning. (2.2 Teknisk plan for det søkte alternativ, pkt. 2.2.2 Berørt elvestrekning)

Regulert strekning fra (merke 7 og 8) ned til (Merke 9) har i hovedsak 2 renner hvor vannet blir ledet når vannstanden begynner å bli lav. Største del av vannet renner fra (merke 8) ned til (Merke 9). Når det blir ekstremt tørt, vil vannet tørke ut fra (merke 7) ned til (Merke 9). Slik har elven oppført seg i alle år. Observert av Johnny Stenshagen siden 70 tallet. GJFF mener det ikke bør satses på graving slik det er foreslått i søknaden på denne siden. Da bør det heller vedlikeholdes en vannvei fra (merke 8) ned til (Merke 9) når det er behov. Fra (merke 9) og ned til bekken (Merke10) er det alltid nok vann for at mindre fisk vil overleve.

Merke 10. Utløp, bekken fra fisketrappa.

Tidligere var det en stor stein som bremsset vannstrømmen ut i hovedelven. Etter flommer kan det legges seg kvist og brask i utløpet. Det bør være med at dette må vedlikeholdes om flom legger igjen stener eller kvist og brask i innløpet.

Merke 11. Område i bekken med gyteaktivitet.

En av grunnene til at GJFF går for å bruke vannet for fisken frie ferdsel igjennom Veita, fisketrappa, bekken og ned i Moavika. I området (Merke 11) er det registrert stor gyteaktivitet siden 1970 tallet. Området har en strekning hvor det er gytegrus, ca 1,5 meter bred og 10 meter lag. I oktober følger GJFF med på denne strekningen om det er gyteaktivitet. Det har det vært i alle år, GJFF har hatt oppsyn med dette. Når fisketrappen blir stengt og minste vannføringen opphører er det nok vann over denne gyteplassen. Lekkasje fra Veita gjør at det ikke blir tørt på denne strekningen.

For Gausdal jeger og fiskerforening.

Johnny Stenshagen, Finn Erik Johansson Madsen, Simen Kabbe, Kjell Ove Slyngstadli.

